

UPPLÄNDSKA IDROTTSMINNEN

Nr 1 mars 2025

**Årsmöte tisd. 25 mars 19.00 i
Tunabergsskolans aula**

Årsmöteshandlingar

Innebandyrapport

Modern Femkamp – En idrott som förändrats genom åren

Uppländsk handboll och handbollsresa

Ishockeyresa Brynäs - Färjestad

Ordförande har ordet

Kära medlemmar!

Då har vi klivit in i ett nytt år. Vi har väl alla förhoppningar att det skall bli ett bra år. För vår förening tänkte vi starta upp med något nytt. Vi kommer nämligen den **19 februari** arrangera en resa till Märsta för att se elithandboll. Hemmalaget Skånela möter Kristianstad. Ett verkligt kanonlag att få tillfälle att se live. Vi hoppas verkligen vi kan fylla en buss med handbollsintresserade medlemmar. Se inbjudan på annan plats i detta nummer.

När vi har varit i Märsta och sett elithandboll så vänder vi bussen och kör mot Gävle den **11 mars** för att se elitishockey. Då möter hemmalaget Brynäs Färjestad. Vi tror oss ana att båda lagen har supportrar i vår förening. Inbjudan finns på annan plats i detta nummer.

Detta är väl två verkligen fina kort vi kan erbjuda Er medlemmar så här i början av året. Hoppas att Ni känner för detta.

Tisdagen den **25 mars** har vi vårt sedvanliga årsmöte i Tunabergsskolan. Vi kan redan nu se att vi kommer att få en förändring i vår styrelse till kommande verksamhetsår. Dels så gick vår kassör Marianne Gustafsson bort tidigare i höstas efter en längre tids sjukdom. Sedan har vår idéspruta Perra Hansson meddelat att han tyvärr inte längre står till förfogande för något styrelseuppdrag. Tråkigt. Perra har dock glädjande meddelat att han kan ingå i ett projektarbete att på sikt kunna färdigställa ett idrottsmuseum i Uppsala. Med Perras kontaktnät är jag speciellt mycket glad att han vill vara med i detta arbete.

Nu hoppas jag verkligen att vi fyller två bussar, en till Märsta och en till Gävle och välkomna till ett vanligen välbesökt årsmöte!

Lennart Bernström

MINNESORD

MARIANNE GUSTAFSSON

Ledarlegendaren inom Bälinge IF, Upplands Fotbollförbund och Upplands Idrottshistoriska Förening har avlidit vid 76 års ålder efter en tids sjukdom.

Marianne Gustafsson föddes i Borås 1948 och kom till Uppsala under 50-talet med sina föräldrar och syskon. Tidigt väcktes ett intresse för fotboll och hon kom att spela i dåvarande

uppsalaklubben SK Servia och sedermera i Bälinge IF.

I Bälinge IF intog hon snart en ledarroll, i samverkan med sin make Hasse Gustafsson, som tränare för föreningens flicklag. De båda var även under mer än ett decennium uppskattade distriktsledare inom Upplands Fotbollförbund för flicklag.

I flicklagen ingick, bland många andra, deras två döttrar Anna och Mari, som båda var duktiga fotbollsspelare i föreningen.

Anna (Lundkvist) kom sedan att utvecklas till förbundsdomare inom fotbollen och kom att döma internationell fotboll även utanför Sverige.

Hasse kom sedan under många år att vara tränare för Bälinge IF's damlag och därefter som förbundskapten för Sveriges damlandslag i landhockey, medan Marianne blev ledamot i Upplands Fotbollförbund och även i förbundets utbildningsgren SISU-Uppland.

Hon lämnade därmed inte Bälinge IF, utan var samtidigt ungdomsansvarig och engagerad ledamot i damsektionens styrelse och föreningens huvudstyrelse under väldigt många år.

"Hasse o Marianne" blev ett begrepp i Bälinge IF – liktydigt med Bälinge damfotboll.

Inom förbundskretsar tänjer man gärna på detta till att omfatta fotbollen i hela Uppland och framhåller att Marianne var en genuin ledare som brydde sig om hela personen och inte bara det fotbollsmässiga. Det var lika viktigt att spelarna mådde bra vid sidan av plan. Marianne var en riktigt stor ledare. Efter flera decenniers engagemang för upplandsfotbollen kom Marianne att intressera sig för idrottshistoria och blev ledamot av Upplands Idrottshistoriska Förenings styrelse. Hon innehade uppdraget som kassör under sex år fram till dess hennes sjukdom lade hinder för att fortsätta uppdraget.

Årsmöte 25 mars 2025

Tunabergskolans aula – Landgång & fika

Årsmöteshandlingar i detta nummer – medtages till årsmötet

Dagordning och Arbetsplan lämnas vid årsmötet

Samling 18.30 – Årsmöte 19.00	
Ola Andersson – Sirius	19.30
Ola svarar på frågor	20.30
Avslutning c:a	21.00

Anmälan till Hockeyresa. Läs mer på sid. 5

Tisdag 11 mars ordnar vi en resa till Gävle och SHL-matchen Brynäs IF-Färjestads BK. **Avresa från pendlarparkeringen vid Gnista kl. 14.30 och UKK kl. 14.45.** Sedan åker vi väg 600 upp mot Månkarbo så det finns möjlighet att stiga på längs vägen. Vid ankomst till Monitor ERP Arena finns rum reserverat för oss där det blir hockeysnack, förhoppningsvis med någon känd profil. Kl. 17.30 äter vi mat i Skybar. Efter maten sätter vi oss på våra platser på läktaren och bevittnar matchen som börjar kl. 19.00. För resa, **mat och matchbiljett betalar du endast 500 kr. Anmälan till Sten Johansson via sms till 070-584 99 78 eller via mail till gruselvis@gmail.com.** Vi har 50 platser. Först till kvarn gäller. Deadline för anmälan är **fredag 28 februari**. När du fått bekräftelse på att du fått plats betalas avgiften in till plusgiro 81 82 34-7 eller swish 123 321 4905. Meddela vid anmälan om du vill kliva på någonstans efter väg 600, Lövstalöt, Björklinge, Månkarbo eller Tierp. Vi hoppas på fullsatt buss 11 mars.

Anmälan till Handbollsresa. Läs mer på sid. 20

Efter succén med innebandy senast inbjuder Upplands Idrottshistoriska förening till handboll på högsta svenska nivå. Vi har ordnat biljetter till Skånela mot 2023 års svenska mästare Kristianstad i Handbollsligan **onsdag 19 februari**. **Buss avgår från UKK kl 16.00 och Gnistaparkeringen 16.15.** Kl 17.00 anländer vi till Vikingahallen, där vi är med på en träff med Skånelas klubbledning och klubbens sponsorer. **Då bjuds vi på någon form av förtäring.**

Matchen börjar kl 19.00. Återresa direkt efter matchen. **Pris för resa och entré är 300 kr. Anmälan senast 10 februari till: Sten Johansson via sms till 070-584 99 78 eller via mail till gruselvis@gmail.com.**

UIHF bjuder på hockeyfest

Gävleresa med toppmatch

Upplands idrottshistoriska förening bjuder på en riktig hockeyfest den 11 mars, då vi åker till Gävle för att se Svenska Hockeyligans idag två mest meriterade klubbar. Hemmalaget Brynäs har 13 SM-tecken och Färjestad 10.

Bara Djurgården, numera i Allsvenskan, har fler SM-tecken – 16.

Det är ju dessutom en toppmatch i serien

En märklig likhet mellan Brynäs och Färjestad är att bandy var den stora vintersporten när klubbarna bildades.

Brynäs IF startade i stadsdelen Brynäs 1912 med bandy, fotboll, friidrott, simning och vattenpolo på programmet. Ishockeyn tillkom 1939.

Inte många vet att Brynäs IF blev svenska mästare i fotboll 1925. Det var Allsvenskans andra år, men SM-tecknen delades ut för cupvinsten. Många av UIHF:s medlemmar minns nog däremot att Brynäs spelade i Fotboll-allsvenskan 1974.

Numera är det bara ishockey i föreningen – för herrar och damer

Brynäs debuterade i högsta hockeydivisionen 1943 som första klubb utanför Mälardalen. Där höll man sig i tio år innan man åkte upp och ned från div I - som högsta serien hette- ett par gånger under 1950-talet.

Men från 1960 höll man sig i högsta serien. Allsvenskan, Elitserien och SHL, ända till 2023. Förra säsongen spelade man i Allsvenskan, men tog steget upp direkt och har överraskat med en topplacering den här säsongen.

Klubbens riktiga storhetsperiod var 1964-1977, då laget vann hela 9 SM-guld och 3 SM-silver. Under fem av guldsäsongerna hette tränaren Tommy Sandlin. Han kom tillbaka på 1990-talet och tog ytterligare ett SM-guld. Klubben tog sin senaste SM-titel 2012, det år man fyllde 100 år.

Under storhetsperioden hette stjärnorna Wille Löfqvist, Lennart "Tigern" Johansson, Tord Lundström, Hans "Virus" Lindberg, Lars-Göran Nilsson, Stig Salming med flera.. Börje Salming vann också SM-guld, men försvann snabbt till Nordamerika.

Bland spelare som senare fått sina tröjnummer "pensionerade" märks Andreas Dackell, Ove Molin, Anders Huss och Jan Larsson.

Om Brynäs störste ledare genom åren heter Tommy Sandlin, så är motsvarigheten i Färjestad Kjell Glennert. Sandlin var ju tränare, medan Glennert byggde upp hela klubben. Han kom in i styrelsen 1960, blev ordförande tre år senare, en post som han behöll till sin död 1999.

Glennert fick uppleva de fem första SM-gulden, men klubben har hållit till i toppen också efter hans död med ytterligare fem guld.

Färjestads BK bildades 1932 med bandy som huvudsport och två säsonger i högsta serien 1937 och 1941.

Ishockeyn startades 1941, men lades ned 1947. Ishockeyn återstartades 1956 och har därefter var den mest framgångsrika sporten.

Sedan Elitserien startade 1975 är Färjestad den enda klubben i Sverige, som varit i högsta serien hela tiden. 1996 blev Färjestad den första helprofessionella ishockeyklubben i Sverige.

1980-talet brukar räknas som klubbens främsta med guld 1981, 1986 och 1988. Laget byggdes kring Tommy Samuelsson, Håkan Loob och Thomas Rundqvist.

En andra storhetstid inleddes med SM-guld 1997. Under tio säsonger i rad tog Färjestad fyra SM-guld och var i final ytterligare fyra. Stjärnorna hette Jörgen Jönsson, Mathias Johansson, Peter Nordström, Rickard Wallin m fl.

En av färjestads största stjärnor var Ulf Sterner, född i värmländska Deje. Men från Forhaga flyttade han till Frölunda, New York Rangers och Rögle innan han äntligen kom till Värmlands största klubb.

Färjestads senaste SM-guld kom 2022. Den 11 mars kan vi se om Brynäs eller Färjestad har största chansen till SM-guld i år.

Årsmöteshandlingar

Verksamhetsberättelse

2024

ÅRSMÖTET: Upplands Idrottshistoriska Förenings 38:e årsmöte hölls den 19 mars med 44 närvarande i Tunabergsskolans aula i Uppsala. Mötesförhandlingarna genomfördes med Ola Nordström som mötesordförande och Lennart Bernström omvaldes som föreningens ordförande. Efter årsmötet berättade Kenneth "Kecke" Ågren om Knutbydramat som skedde för 20 år sedan.

STYRELSEN: har bestått av Lennart Bernström ordförande, Leif Wahlström vice ordförande, Sten Johansson sekreterare, Svante Brinkhagen kassör samt ledamöterna Lars-Gunnar Borg, Mats Taxén, Per Hansson, Marianne Gustafsson och Leif Nilsson. Bernt Karlsson är hedersordförande och Rolf Pålbrant är hedersledamot. Ledamoten Marianne Gustafsson avled i oktober efter en tids sjukdom.

Styrelsen har hållit 8 protokollförda sammanträden samt genomfört en dagskonferens på Krusenbergs Herrgård.

AU har bestått av ordförande, sekreterare och kassör.

REVISOR OCH VALBEREDNING: Lars Ivar Olsson har varit revisor med Karin Lamberg som suppleant.

Valberedning har varit Sven-Olov Hjortsberger sammankallande samt Lars O. Ericsson och Thonny Wall.

MEDLEMSANTAL: Vi hade vid årsskiftet 724 registrerade medlemmar varav 28 idrottsföreningar och 5 idrottsförbund.

UPPLÄNDSKA IDROTTSMINNEN: Vår populära tidning Uppländska Idrottsminnen har under året utkommit med 4 nummer. Tidningskommittén består av Leif Wahlström, Mats Taxén, Leif Nilsson och Svante Brinkhagen.

HEMSIDA: Föreningens hemsida www.laget.se/upplandsihf uppdateras kontinuerligt med information om våra aktiviteter och vi har även en aktiv facebookgrupp. Sten Johansson och Leif Wahlström sköter dessa.

Resor

15 mars ordnade vi en resa till sprinttävlingarna vid Svenska Skidspelen i Falun med 19 deltagare. Regnigt väder men fina tävlingar. Tre svenska damer och en herre i finalerna.

31 augusti gjorde vi en resa till Västerås och matchen Västerås SK-IK Sirius. Vid ankomst blev det mat på restaurangen invid arenan. Där fick vi lyssna till fotbollsprofiler som Morgan Hedlund och Peppe Ahlund samt några äldre Västeråsspelare. Per Hansson höll i trådarna. Sedan var det dags för match, en jämn tillställning som IK Sirius vann med 2–1. Drygt 40 fotbollsintresserade följde med på resan.

11 september var det dags för nästa resa. Den här gången var vi 29 medlemmar som åkte på en tredagars tripp till Vålådalens Fjällstation. Där blev det turer till Gundes mosse, Nulltjärn och Vålån samt besök i det fina idrottsmuséet. Första kvällen berättade Thomas Gustafsson om sin skridskokarriär och andra kvällen kom Rikard Grip och berättade om sitt jobb inom skidskyttet.

Idrottscaféer

23 januari kom hela 90 intresserade till vårt skidcafé i Tunabergsskolan med Torgny Mogren och Dag Malmqvist. Vi fick lyssna till en hel del inför Svenska Skidspelen samt anekdoter om Thomas Wassberg och Gunde Svan.

20 november var det dags för innebandycafé i IFU Arena med 39 medlemmar på plats. Vi fick lyssna till Hannes Öhman, Ingemar Lundqvist och Mika Kohonen innan det var dags för mat och sedan match mellan Storvreta IBK och Växjö. Det blev en jämn match som Storvreta till slut vann med 4–2.

Övrig verksamhet

Allt vårt material hos Folkrörelsearkivet har genom Lars-Gunnar Borgs försorg blivit scannat och finns nu på ett USB-minne.

Några ur styrelsen närvarade vid en boxningsgala i Uppsala 10 februari.

Lennart Bernström och Per Hansson har varit i kontakt med Dag Söderberg på RF-Sisu Uppland för att försöka få till ett idrottsmuseum.

Lennart och Per medverkade också vid ett par träffar under RF-Sisu Upplands äldrevecka, som bl.a. resulterade i fem nya medlemmar.

Lennart Bernström, Lars-Gunnar Borg, Leif Nilsson och Leif Wahlström närvarade vid Marianne Gustafssons begravning

Stipendier Inget stipendium har delats ut i år.

ÅRETS RESULTAT Blev en förlust om drygt 37 tkr. Vi hade budgeterat ett underskott om 20 tkr, men detta blev ytterligare 17 tkr beroende på otillräcklig anslutning till Vålådalsresan i september. Föreningens ekonomiska ställning är fortsatt god. På balansdagen fanns 121 252 kr i likvida medel.

Disposition av föreningens resultat till årsmötets förfogande står följande medel:

Balanserat resultat	159 427
Årets förlust	<u>-37 174</u>
Totalt	122 253

Styrelsen föreslår att medlen disponeras så att i ny räkning balanseras kr 122 253. Beträffande föreningens redovisade resultat för räkenskapsåret och ställningen per 2024-12-31 hänvisas till nedan intagen resultat- respektive balansräkning.

Slutord

Vi avslutar 2024 med att konstatera att våra caféer varit välbesökta och att tidningen fungerar bra. På resorna hade vi hoppats på lite större deltagande. Vi ser nu fram mot ett innehållsrikt 2025 med stort deltagande på våra aktiviteter.

Mars 2025

Resultatrapport

Sid 1 (av 1)

Upplands Idrottshistoriska För, 802497-0405 (UIHF)

Utskrifts-ID: 126

Period: 2401-2412

Senast reg verifikat: A:177

Utskriven: 250102 19:56 av SB

Rapporten omfattar olåsta redovisningsperioder.

Konto	Benämning	Föregående år 2301-2312 (tkr)	Avvik	Resultat 2401-2412	Ackumulerat 2401-2412
RÖRELSENS INTÄKTER					
Nettoomsättning					
3011	Idrottscafe	1,7	839%	16 060,00	16 060,00
3012	Idrottsresor	55,0	116%	118 750,00	118 750,00
3310	Lotteri	3,5	-72%	980,00	980,00
Summa nettoomsättning		60,2	126%	135 790,00	135 790,00
Övriga rörelseintäkter					
3900	Medlemsavgift	93,8	10%	103 250,11	103 250,11
3989	Övriga erhållna bidrag	0,0	0%	50 000,00	50 000,00
3990	Övr ersättningar och intäkter	0,0	0%	150,00	150,00
Summa övriga rörelseintäkter		93,8	64%	153 400,11	153 400,11
SUMMA RÖRELSENS INTÄKTER		154,0	88%	289 190,11	289 190,11
RÖRELSENS KOSTNADER					
Material och varor					
4032	Idrottsresor	-56,4	174%	-154 461,00	-154 461,00
4111	Idrottscafe	-8,7	60%	-13 906,20	-13 906,20
4890	Stipendium	-15,0	-100%	0,00	0,00
4895	Årsmöte	-5,1	37%	-6 942,49	-6 942,49
Summa material och varor		-85,2	106%	-175 309,69	-175 309,69
BRUTTOVINST		68,8	66%	113 880,42	113 880,42
Övriga externa kostnader					
5010	Lokalhyra	-12,0	6%	-12 766,00	-12 766,00
5420	Programvaror	-1,3	0%	-1 333,00	-1 333,00
5460	Förbrukningsmaterial	-0,8	130%	-1 878,80	-1 878,80
5710	Frakt/transp/försäkr varudistr	0,0	0%	-100,00	-100,00
6110	Kontorsmateriel	-7,1	-70%	-2 091,00	-2 091,00
6150	Trycksaker	-47,9	30%	-62 229,00	-62 229,00
6151	Extratryck	-2,4	-100%	0,00	0,00
6250	Postbefordran	-32,6	30%	-42 484,90	-42 484,90
6251	Distr extra	-11,8	-100%	0,00	0,00
6570	Bankkostnader	-2,5	-50%	-1 250,35	-1 250,35
6590	Övriga externa tjänster	0,0	0%	-754,00	-754,00
6600	Styrelse	-9,3	-97%	-289,30	-289,30
6980	Föreningsavgifter	-0,6	-100%	0,00	0,00
6981	Föreningsavg, avdragsgilla	0,0	0%	-250,00	-250,00
6991	Övr ext kostn, avdragsgilla	0,0	0%	-20 502,66	-20 502,66
Summa övriga externa kostnader		-128,4	14%	-145 929,01	-145 929,01
Personalkostnader					
7331	Skattefria bilersättningar	-4,2	70%	-7 143,00	-7 143,00
Summa personalkostnader		-4,2	70%	-7 143,00	-7 143,00
SUMMA RÖRELSENS KOSTNADER		-217,7	51%	-328 381,70	-328 381,70
RÖRELSERESULTAT		-63,8	-39%	-39 191,59	-39 191,59
Resultat från finansiella investeringar					
8310	Ränteintäkter från oms.tillg	0,0	0%	2 018,01	2 018,01
Summa resultat från finansiella investeringar		0,0	0%	2 018,01	2 018,01
RES EFTER FINANSIELLA POSTER		-63,8	-42%	-37 173,58	-37 173,58
ÅRETS RESULTAT		-63,8	-42%	-37 173,58	-37 173,58

Balansrapport

Sid 1 (av 1)

Upplands Idrottshistoriska För, 802497-0405 (UIHF)

Utskrifts-ID: 122

Period: 2401-2412

Senast reg verifikat: A:177

Utskriven: 250102 19:53 av SB

Rapporten omfattar olåsta redovisningsperioder.

Konto	Benämning	Ingående balans 240101	Förändring 2401-2412	Utgående balans 241231
TILLGÅNGAR				
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
Kortfristiga fordringar				
1790	Övr förutbet kostn/upplup int	0,00	1 001,00	1 001,00
Summa kortfristiga fordringar		0,00	1 001,00	1 001,00
Kassa och bank				
1910	Kassa	9 830,00	-7 710,00	2 120,00
1920	PlusGiro	149 596,93	-147 482,59	2 114,34
1940	Övriga bankkonton	0,00	117 018,01	117 018,01
Summa kassa och bank		159 426,93	-38 174,58	121 252,35
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		159 426,93	-37 173,58	122 253,35
SUMMA TILLGÅNGAR		159 426,93	-37 173,58	122 253,35
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
EGET KAPITAL				
2061	Eget kapital	-95 647,19	-63 779,74	-159 426,93
2069	Årets resultat	-63 779,74	100 953,32	37 173,58
SUMMA EGET KAPITAL		-159 426,93	37 173,58	-122 253,35
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		-159 426,93	37 173,58	-122 253,35

BUDGET 2025

Kostnader

Intäkter

Medlemmar	100 000 kr
Idrottscafe	20 000 kr
Idrottsresor	75 000 kr
Bidrag	25 000 kr
Övrigt	2 000 kr
Ränta	0 kr
222 000 kr	

Idrottscafe	15 000 kr
Idrottsresor	50 000 kr
Idrottsminnen tryck	65 000 kr
Idrottsminnen distr	45 000 kr
Lokalhyra	12 000 kr
Kontor / adm	6 000 kr
Bilersättning	7 500 kr
Stipendier	15 000 kr
Bankkostnader	1 000 kr
Årsmöte	5 000 kr
Övriga kostnader	15 000 kr
236 500 kr	

Modern Femkamp – En idrott som förändrats genom åren

Sammanställt av Svante Brinkhagen

Han red genom terrängen i fiendeland och stötte på en fiendesoldat som utmanade honom med sitt dragna svärd. Fäktduellen vann den unge kavalleristen men hans häst blev skjuten av fienden. Men han tog snabb revansch genom att med ett enda skott skjuta ned soldaten som dödat hans häst. Kavalleristen fortsatte sitt uppdrag genom att springa och simma över en flod för att kunna leverera sitt meddelande. Sporten modern femkamp var född - i varje fall enligt legenden.

Den antika femkampen bestod av löpning, hästhoppning, spjutkast, diskus och brottning. Den moderna femkampen, som har arrangeras i de moderna olympiska spelen innehöll grenarna pistolskytte, fäktning, simning, ridning och löpning.

Modern femkamp debuterade som OS-gren i Stockholm 1912. Ursprungligen tävlade man över fyra, fem eller till och med sex dagar, men till Atlanta 1996 hade den tävlingen komprimerats till en dag. Vid London 2012 kombinerades löpningen med laserskytte för att ge mer drama till tävlingen. Till Paris 2024 har semifinal och final komprimerats till 90 minuter, med en omflyttad ord-

ning av discipliner, framför fans på en enda arena. Allt för att göra tävlingen mer publikvänlig och formatet lättare för arrangera.

Men det korta, mer dynamiska formatet är inte den enda ändringen för sporten. Efter Paris-OS kommer ridmomentet att ersättas av hinderbana, ett omdebatterat beslut som togs av det internationella förbundet i november 2022.

Olympiska nyckelhändelser:

- **1909:** Vid IOK:s 12:e session i Berlin diskuterades olika varianter av femkamp. Beslutet att inför idrotten till programmet 1912 blev uppskjutet.
- **1911:** Vid IOK:s 14:e session i Budapest beslutades att införa modern femkamp på programmet till OS i Stockholm 1912.
- **1912:** Vid IOK:s 15:e session i Stockholm bestämdes det att dela in idrotterna i tre kategorier: ovärderliga, önskvärda och tillåtliga. Modern femkamp inkluderades i den första kategorin.
- **1948:** Under St Moritz 1948 var en vintervariant av Modern femkamp demonstrationssport med skidåkning istället för löpning.
- **1996:** Sedan Atlanta 1996 har tävlingens fem grenar genomförts på en dag.
- **1998:** Damernas tävling i modern femkamp beslutades att införas till Sydney 2000.
- **2012:** Sedan OS i London 2012 användes laserpistoler på skyttemomentet för första gången. Löpningen och skyttet kombinerades också i ett moment som avslutade tävlingen.
- **2021:** Tävlingsformatet kortades ner dramatiskt till 90 minuter och genomförs på en arena.
- **2022:** Internationella förbundet beslutade att ersätta ridningen med hinderbana efter OS i Paris 2024.

Så funkar modern femkamp

Modern femkamp syftar till att kora den fullständiga idrottaren med färdigheter i fem sporter – fäktning, simning, banhoppning, skytte och löpning. Här förklarar vi hur det går till.

Modern femkamp består av fyra grenar som kombinerar fem idrotter:

Ridning, där deltagarna genomför en banhoppning på en okänd häst som de tilldelas genom lottnings bara 20 minuter innan tävlingen.

Fäktning, som är uppdelad i två omgångar: en rangordningsomgång där varje deltagare möts i en match som varar i en minut eller tills första träffen, och en andra omgång baserad på resultaten från den första omgången. I den andra omgången är varje match 45 sekunder lång och förloraren slås ut. Poäng ges för varje vunnen match.

Simning, med en 200 meter frisim-tävling.

Löpning och skytte, där deltagarna växlar mellan att springa och skjuta på fem mål med laserpistol från ett avstånd av 10 meter.

OS-tävlingen avgörs genom en semifinal där de 36 herrarna och damerna gör upp om finalens 18 platser.

Den moderna femkampen är uppdelad i två sektioner. Först får deltagarna poäng baserat på hur de placerar sig i fäktning, ridning och simning, vilket bestämmer deras startposition för löpskytte-tävlingen. Där startar deltagarna med en fördröjning som motsvarar antalet poängs avstånd till ledaren (1 poäng = 1 sekund). Den första deltagaren som korsar mållinjen i löpningen vinner guldmedaljen.

På grund av grenarnas olika natur är modern femkamp en extremt krävande sport som pressar deltagarna till sina mentala och fysiska gränser och kräver en exceptionell variation av färdigheter.

Här presenterar vi några framgångsrika upplänningar i grenen:

Bo Jansson

Bo föddes i Uppsala där han tävlade för F 20 IF i Modern femkamp. Han var med i OS 1964 i Tokyo och 1972 i München. 1964 kom han 8:a och ingick i det svenska lag som kom 4:a. I laget ingick också Rolf Junefelt och Hans-Gunnar Liljenwall. Bo red terrängritten felfritt, kom på 16:e plats i fäktningen och sköt 184 poäng. Bo vann sedan simningen (3.45,2 på 300 m) före de två andra svenskarna och i terränglöpningen kom han 10:a. Ferenc Török vann individuellt och hans Ungern

slog Sverige med 117 poäng i kampen om lagbronset. 1968 i Mexico City var Bo med som reserv och 1972 kom han 24:a individuellt och 5:a i lag tillsammans med Björn Ferm (6:a ind) och nämnde Liljenwall (25:a). Svagt skytte kostade nog bronset – 130 poäng skiljde upp till trean Finland.

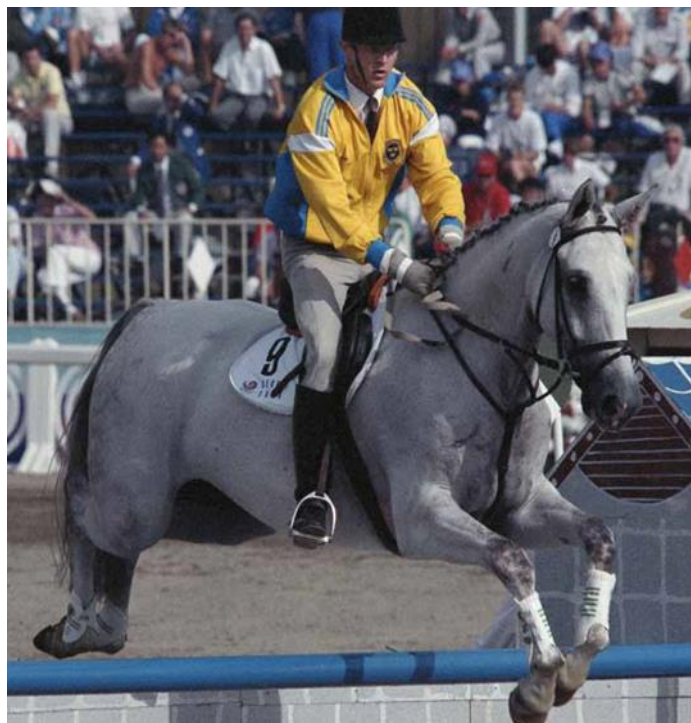
KÄLLA: SOF/Tommy Wahlsten

Svante Rasmuson

Uppsalafödde Rasmuson var inledningsvis simmare av elitklass. Som sådan OS-debuterade han i Montreal 1976 (16:e i 100 m frisim). Han bytte sedan inriktning och var vid OS i Moskva fyra år senare redo att utmana världseliten i modern femkamp.

Rasmuson visade kapacitet och var inblandad i bronsstriden. Sju sekunders bättre löpning och tredjeplatsen hade varit hans. I den 31-gradiga hettan fanns dock inte mer att ta ut i sista grenen.

Svante blev fin sexa och tog verkligen ut den sista gnuttan kraft – på upploppet kryssade han än hit, än dit, totalt utmattad.

Den efterlängtade första OS-medaljen kom i lag. Bronset kunde till och med varit ett silver om inte [George Horvath](#) fått problem med sina singlas-ögon och tappat tid som kostade uppskattningsvis 100 poäng.

Fram emot OS 1984 kunde konstateras att Rasmuson etablerat sig i världstoppen – han blev VM-fyra 1981 och femma 83. Med öststaterna bojkottande OS i Los Angeles 1984 blev Svante Rasmuson en av de betrodda i fältet. Han levde också upp till favoritskapet.

Efter en 13:e plats i ridningen gick Svante upp i täten totalt via en fin fäktning. Gamle simspecialisten Rasmuson försvarade sin placering tack vare en fjärdeplats i bassängen. Men han drog bara ifrån förväntat svåraste konkurrenten Daniele Masala, Italien, med några få poäng. Pistolskyttet blev en dyster svensk gren. Svante förlorade totalledningen till Masala och de blågula medaljförhoppningarna i lag försvann när [Roderick Martin](#) sköt två skott i samma intervall – diskning blev naturligtvis följden.

Så följde då den avgörande och ack så dramatiska löpningen. Det handlade om jaktstart med Masala startande 8,66 sekunder före Rasmuson. Just före målet lyckades Svante ta sig förbi italienaren och har greppet om guld 50-talet meter från målet. Där fanns en vänsterkurva och fast mark blev sand.

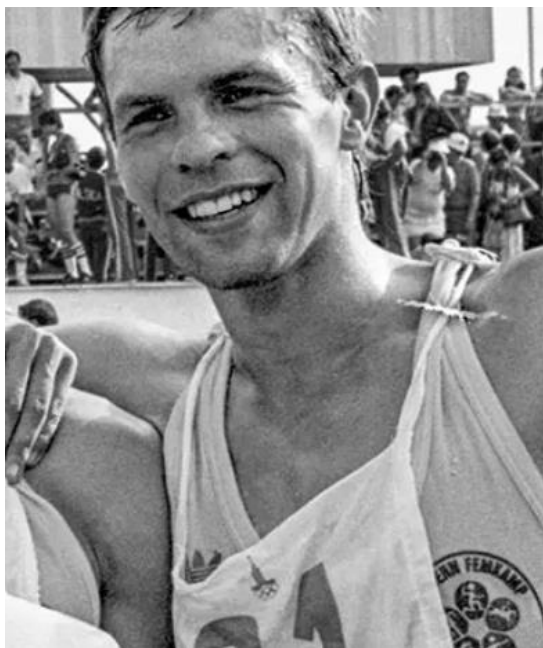
Den utmattade svensken blir överraskad, vacklar och tappar nästan balansen. Masala tar sig förbi och vinner med tre sekunders marginal till den så gott som utslagne Rasmuson.

Det blev så småningom ytterligare ett OS för Rasmuson. Men den stora chansen till olympisk seger försvann i den kaliforniska sanden.

Svante vann fyra individuella SM-tecken i modern femkamp: 1981, 83, 84 och 87. Dessutom ett individuellt SM-guld i simning, 100 m fritt utomhus 1976. Civilt har han sedan idrottskarriären gjort sig ett namn inom såväl finansvärlden och läkemedelsindustrin och även fortsatt som tränare inom modern femkamp.

KÄLLA: Olympiaboken

Lennarth Pettersson

De svenska moderna femkamparna gav prov på hög, jämn standard vid OS i Moskva-80. Lagbronset säkrades av [Svante Rasmuson](#) (fyra), Lennarth Pettersson (sjua) och [George Horvath](#) (nia). Det kunde till och med blivit silver för svensktrion om inte Horvaths simglasögon krånglat. En malör som uppskattningsvis kostade svensken 100 poäng. Pettersson började svagt i ridningen (en vägran), men kom sedan igång och tog fina poäng i fäktning och skytte.

Fältflygaren från Uppsala är en av tidernas främsta i flygmilitär femkamp. Hela tio gånger blev han CISM-segrare, alltså militär världsmästare. Han blev svensk mästare i modern femkamp 1976, 78 och 80. 1992-96 var han förbundskapten för Sveriges moderna femkampare.

Den militära karriären fortsatte uppåt efter idrottskarriären. Flottiljchef på F 17, fram till 2006 chef för Flygtaktiska kommandot och brigadgeneral. Pettersson har också varit ledamot i Sveriges Olympiska Kommitté.

KÄLLA: Olympiaboken 17

Innebandycafé och match på IFU Arena

Rapport av Leif Nilsson

Den 20 november samlades närmare 40 medlemmar på IFU Arena för ett innebandycafé med efterföljande match. Vi hälsades välkomna av Storvreta IBK:s Hannes Öhman, tidigare spelare och idag försäljnings- och marknadschef, och tog sedan plats i ett konferensrum. Där fick vi lyssna till Ingemar Lundqvist. Han har varit med på klubbens resa till elitförening, både som ordförande och idag sekreterare. Ingemar berättade om klubbens verksamhet från start till nu, väldigt informativ och intressant historik.

Mika Kohonen, Hannes Öhman och Ingemar Lundqvist före matchen mot Växjö.

Sedan gick ordet till Mika Kohonen, som ju en gång var den spelare som hade huvudrollen, när Storvreta IBK inledde sin rad av SM-guld. Han är som bekant numera lagets tränare och delgav oss mycket intressanta tankar inför matchen. Det blev också en frågestund som både Mika och vi uppskattade.

Därefter var det dags för god mat i restaurangen följt av seriefinal mot Växjö Vipers.

Det blev en jämn match som Storvreta dock kontrollerade och vann. Men sista målet kom först i tom kasse med 12 sekunder kvar. I slutet av matchen, när gästerna låg på för en 3–3-kvittering sköt Nydenfeldt definitivt hem segern till regerande mästarna.

Storvreta–Växjö 4–2

(2–1, 1–1, 1–0) **Målen:** 0–1 (2.40) Alexander Hallén, 1–1 (13.49) Filip Eriksson, 2–1 (14.31) Sakarias Ulriksson, 2–2 (29.51) Alexander Hallén, 3–2 (32.13) Oscar Magnusson Lindholm, 4–2 (59.48) Hampus Nydenfeldt, mål i tom bur.

Publik: 1 245 (väl OK med tanke på det snöiga vädret)

Storvreta vann en jämn match mot Växjö i IFU Arena

Efter en väldigt trevlig kväll begav vi oss nöjda och belåtna hemåt i snöovädret.

Handbollens historia i Uppland

Tidigt SM-guld till Uppsala Stud

Handbollen kom till Sverige i början på 1900-talet och fick sitt fäste på orter med militärförband och flottbaser samt i universitetsstäder. Det gjorde att sporten tidigt etablerade sig i Uppsala.

Faktum är att Uppsala Studenters IF vann SM-guld på herrsidan redan 1939 efter finalseger mot Redbergslid med 7-6. Sju år senare 1946 vann Uppsala IF:s herrjuniorer SM-guld efter 9-5 mot H43 från Lund. Året efter blev det finalförlust med 2-12 mot Redbergslid.

Än idag är regements- och universitetsstäder som Lund, Ystad, Kristianstad, Karlskrona, Halmstad, Göteborg, Skövde, Eskilstuna, Linköping, Stockholm, Uppsala och Boden starka handbollsfästen i Sverige.

Handbollen blev en egen sektion i Upplands idrottsförbund redan 1934. Förutom att handbollen frodades i Uppsala blev Skånela IF i Märsta, föreningarna i och runt Enköping samt de i Norrtälje kommun, viktiga för distriktets utveckling.

Landslagsstjärnan Jamina Roberts tar selfies med Uppsala-ungdomar i samband med landskampen mot Brasilien i IFÖ Arena 2022.

Upplands handbollförbund bildades först den 27 mars 1956. Samma år korades även de första distriktsmästarna. Det blev Uppsala Studenter på herrsidan och IF Thor på damsidan. Året efter arrangerades även ett utomhus-DM på gräs för damer. Vann gjorde Enköpings HF.

Initialt fanns det bara distriktsmatcher i Uppland för seniorer och juniorer. Från början på 1970-även för ungdomar. Under åren 1976-1983 arrangerade Upplands handbollförbund turneringen Fyrisblixten. Under de senaste decennierna var Ungdoms-DM, som oftast spelades i Enköpings Idrottshus tre hallar, förbundets stora årliga åtagande. Det och distriktslagen för 15-åringar som varje år åkte till Katrineholm (de sista åren till Nyköping) för att spela Sverige-Cupen, en tävling för killar och tjejer likt TV-pucken i ishockey.

Upplands handboll har idag en mycket stor ungdomsverksamhet. Här en bild med barn från Uppsala HK:s handbollsskola.

Sedan 2019 spelas finalspelet i Ungdoms-SM i IFU Arena i Uppsala i månadsskiftet april/maj varje år. 48 lag spelar i dagarna tre om SM-medaljerna i U18, U16 och U14. Evenemanget besöks av cirka 5.000 personer varje dag.

En riktig folkfest. Här gör Uppsala HK och Vassunda IF (Knivsta) ett stort jobb med att bemanna med funktionärer.

När Svenska handbollförbundet beslutade att omorganisera handbollssverige från 13 distrikt till bara fem, för att få större administrativa enheter, slogs Upplands HF ihop med Stockholms HF och bildade Handboll Öst. Året var 2021. Två föreningar, Enköpings HF och SK Tirfing (i Skutskär), valde i stället att tillhöra Handboll Mitt. Därmed lades Upplands handbollsförbund ner.

*Anders Olsson
Klubbchef Uppsala HK*

Här landar Emma Lindqvist på hårda golvet för 7:e gången, samma halvlek, utan att ligga och vrida sig i plågor.

Leif Wahlström

Landskamper i Fyrishov, Uppsala

1968: Sverige-Rumänien (damer)
1978: Sverige-Sovjet (herrar)
1983: Sverige-Jugoslavien (herrar)
1986: Sverige-Östtyskland (herrar)
1992: World Cup, gruppspel
2008: Sverige-Portugal (herrar)
2010: Sverige-Schweiz (herrar)

Landskamper IFU Arena, Uppsala

2022: Sverige-Brasilien (damer)
2023: Sverige-Färöarna (damer)

Fyra framgångsrika handbollsorter

Handbollen i Uppland har de senaste decennierna kretsat kring fyra olika nav – Uppsala, Enköping, Märsta och Rimbo. Sportsligt har de två senaste varit mest framgångsrika.

Skånela IF började sin handbollsverksamhet utomhus på en gräsäng i just Skånela, men flyttade efter några år in till Märsta för att kunna träna inomhus. Ganska snabbt blev ungdomslagen framgångsrika och efter ett tag även seniorerna.

Damlaget tog steget upp i Elitserien redan 1975 och vann SM-guld 1992 efter finalseger mot Sävsjö. Totalt har det blivit 32 säsonger i högsta ligan och många spelare i landslaget. Mest framgångsrik är Åsa Eriksson med 251 landskamper.

Skånelas herrlag låg länge i division 1. Tog steget upp till Allsvenskan när den infördes och nådde till slut Elitserien 2012. Det blev respass direkt och Skånela har sedan dess varit nära att kvala upp igen vid flera tillfällen.

I våras blev det till slut ett andra avancemang till landets högsta serie, som numera heter Handbollsligan. Herrsidans främsta spelare genom tiderna är utan tvivel Staffan Olsson. Skånelas ungdomssida har fortsatt att vara framgångsrik under flera decennier och har nått stora framgångar med bland annat sex SM-guld. Den framgångsrika handbollsskolan på lördagsförmiddagarna i Vikingahallen har lagt grunden till att Märstaklubben betraktas som en av landets största talangfabriker.

Trots att det bara bor drygt 5.000 människor i Rimbo har både Rimbo HK:s dam- och herrlag nått Elitserien (2009 respektive 2013). Herrlaget har dessutom spelat i Allsvenskan i 15 år och där konkurrerat med storklubbar som Drott, Ystad, Hammarby, Redbergslid och Karlskrona trots avsevärt lägre budget och mindre spelartrupp.

Likt humlan som inte borde kunna flyga (sägs det) har Rimbo visat att det går att utmana etablissemangen inom handbollssverige trots avsevärt mindre resurser. Den gemensamma nämnaren heter familjen Tollbring. Mamma Helene och pappa Dick har varit tränare och ledare för sina barn Jeff, Ken, Jerry och Cassandra och alla har varit bidragande anledningar till att klubben nått sina sportsliga framgångar.

Jerry är och Cassandra har dessutom varit utlandsproffs och båda har spelat i landslaget. Klubben har även firat stora triumfer i beachhandboll och rankades under några år som Sveriges bästa herrlag.

Numera heter klubben Rimbo HK Roslagen. Herrarna ligger i division 1 men har en god chans att åter nå Allsvenskan medan damerna delar serieledningen i division 2 och kan nå division 1.

I Enköping startade handbollen inom scoutrörelsen, men efter några år bildades Enköpings HF.

EHF bedriver sedan många år en stor och omfattande ungdomsverksamhet, som på senare år också blivit slagkraftig nationellt med flera lag som nått finalspelen i Ungdoms-SM. Herrlaget har kvalat till Allsvenskan för några år sedan. I år kan laget nå dit. I skrivande stund leder Enköping division 1 Norra. Vinnaren går upp. Tvåan får kvala.

Klubbens damlag har varit uppe i division 1, men huserar numera i mitten på division 2.

Den geografiska närheten till elitklubben Irsta Västerås har gjort att Enköping har tappat många talanger dit genom åren men också fått en del spelare från grannklubben.

Totalt har det funnits 21 handbollsföreningar i Uppsala genom åren: AKS/FGS, F16, HK-71, HF Thor, HK Uppsala, IF Thor, IFK Uppsala, IK Sirius, Lantbrukshögskolan, Nymans IF, Procyon BK, Skrapans IF, Trikadien IF, Ultuna IF, Uppsala Godtemplares IK, Uppsala HF, Uppsala HK, Uppsala Högre Allmänna Läroverk (som sedan bytte till Katedralskolans IF), Upsala IF, Uppsala Polisens IF samt Uppsala Studenters IF.

Idag finns det bara två. Uppsala HK som bildades 2002 genom en sammanslagning av HK-71 och Uppsala Studenters IF:s handbollssektion, samt Upsala IF.

I dagsläget har Uppsala HK drygt 900 aktiva spelare och växer så det knakar i framför allt de yngsta åldersgrupperna. Herrlaget spelar i division 1 och nosar på en kvalplats till Allsvenskan. Damlaget kämpar i toppen på division 2 för att nå division 1. Utöver det finns drygt 30 seriespelande lag och kanske Sveriges största handbollsskola med 350-400 barn fördelade på 25 grupper runt om i kommunen. Den andra föreningen i stan är Upsala IF som har ett herrlag i division 3.

Anders Olsson
Klubbchef Uppsala HK 24